

KRITERIJI OCENJEVANJA ZNANJA PRI PREDMETIH FILOZOFIJA IN FILOZOFIJA NA MATURI

PROGRAM GIMNAZIJA in UMETNIŠKA GIMNAZIJA – likovna smer

Dijaki oz. dijakinje v šolskem letu pri predmetu filozofija pridobijo tri ocene, od tega eno pisno (predvidoma v mesecu oktobru), eno ustno (predvidoma v prvem ocenjevalnem obdobju) in eno kot predstavitev izbrane teme oz. z drugo obliko ocenjevanja – debata, kompleksna domača naloga, seminarska naloga (predvidoma v drugem ocenjevalnem obdobju).

Pri predmetu filozofija na maturi dijaki v 4. letniku pridobijo 4 pisne ocene, in sicer v mesecu novembru, decembru (komentar besedila), marcu in aprilu (filozofski esej). Pri predmetu filozofija na maturi v 3. letniku pridobijo dijaki 2 oceni, in sicer eno v obliki predstavitve izbrane teme ter drugo kot pisno oceno (predvidoma v mesecu maju).

DOPOLNILO: V primeru izrednih razmer je mogoče pisna ocenjevanja znanja prilagoditi oz. zamenjati z drugimi oblikami ocenjevanj. Prav tako je v izrednih razmerah možno zmanjšati predvideno število ocenjevanj.

1. OCENJEVALNI KRITERIJI ZA PISNO, USTNO IN DRUGE OBLIKE OCENJEVANJA (debata, kompleksna domača naloga, filozofska mapa)

NEZADOSTNO

Dijak/-inja ne zna obnoviti obravnavane snovi, ne razume filozofskih problemov in avtorjev, čeprav včasih lahko navrže kakšen pravilen podatek ali dejstvo. Ne pozna filozofske terminologije. Pri pouku ne sodeluje in/ali ga moti. Ne sledi učni uri, praviloma ne piše zapiskov in ne bere besedil, če da, piše in bere zgolj na učiteljevo zahtevo. Ne sodeluje v diskusijah, ne posluša, ni strpen do drugih. Če se oglasi, je njegov/njen prispevek praviloma nerelevanten in z njim moti potek pouka. Filozofska mapa ni urejena, poleg pri pouku dobljenih besedil vsebuje nekaj zapiskov in domačih nalog, ki so bile izdelane izrecno na učiteljevo zahtevo. Zato mapa ne more biti osnova za učenje.

ZADOSTNO

Dijak/-inja le okvirno, približno in pomanjkljivo obnovi obravnavano snov in komaj kdaj kaj razume. Ne povezuje snovi s svojim predhodnim znanjem in izkušnjami. Pozna nekaj filozofske terminologije, nikoli ne analizira pojmov in argumentira, zna obnoviti obravnavana besedila, avtorje in njihove nauke/ideje. Sodelovanje: piše zapiske in bere besedila, največkrat šele po učiteljevi vzpodbudi, včasih odgovori na kakšno vprašanje, praviloma ne postavlja svojih, komaj kdaj sodeluje v diskusijah, ne utemelji svojih prispevkov, a strpno posluša in sledi prispevkom drugih. Njegovi/njeni prispevki so večinoma nerelevantni, a z njimi ne moti poteka ure. Jezik uporablja nekorektno (pogovorni jezik, v pisnih izdelkih veliko jezikovnih napak). Filozofska mapa je urejena, poleg pri pouku dobljenih besedil vsebuje nekaj zapiskov in domačih nalog.

DOBRO

Dijak/-inja okvirno razloži obravnavane filozofske probleme, čeprav gre bolj za obnovo obravnavane snovi, ki je tudi ne razume vselej (kar se kaže v pomanjkljivih izpeljavah, nelogičnosti odgovorov ipd.) Skorajda ne povezuje snovi s svojim predhodnim znanjem in izkušnjami. Pozna osnovno filozofsko terminologijo (npr. dialektika, materializem, gnoseologija) in včasih poskuša analizirati filozofske

pojme in argumentirati stališča, vendar oboje običajno spodleti brez učiteljeve pomoči. Sodelovanje: piše zapiske, bere besedila, včasih odgovori na kakšno vprašanje, praviloma ne postavlja svojih, zelo redko sodeluje v diskusijah, se ne trudi preveč utemeljiti svojih prispevkov, jih kar navrže. Vendar strpno posluša prispevke drugih. Njeni/njegovi govorni prispevki se včasih ne nanašajo na obravnavani problem. Filozofska mapa je solidno urejena, poleg besedil vsebuje zapiske, izpiske, domače naloge. Se trudi biti jezikovno korekten(a).

PRAV DOBRO

Dijak/-inja razloži obravnavane filozofske probleme, jih poveže z obravnavanimi avtorji in s svojim predhodnim znanjem in izkušnjami. V novih vsebinah včasih odkrije filozofske probleme, jih naveže na že poznane. Z učiteljevo pomočjo analizira filozofske pojme (npr. bivajoče, konkretno, svoboda) in utemeljuje svoje teze. Solidno obvlada filozofsko terminologijo (npr. dialektika, materializem, gnoseologija). Sodelovanje: piše zapiske, bere besedila, odgovarja na vprašanja, včasih postavlja vprašanja in sodeluje v diskusijah, poskuša utemeljiti svoje zamisli, teze, mnenja, ocene; strpno posluša, premisli in upošteva prispevke drugih. Njeni/njegovi govorni prispevki so večinoma relevantni. Njegovo/njeno jezikovno izražanje je korektno. Filozofska mapa je urejena, poleg besedil vsebuje zapiske, izpiske, skrbno izdelane domače naloge, nekaj je tudi ustreznega gradiva iz drugih medijev.

ODLIČNO

Dijak/-inja razloži obravnavane filozofske probleme, jih poveže z ustreznimi avtorji in s svojim predhodnim znanjem in izkušnjami. Zna analizirati filozofske pojme (npr. bivajoče, konkretno, svoboda) in argumentirati različne filozofske pozicije. V novih vsebinah pogosto odkrije filozofske probleme, jih naveže na že poznane. Včasih odkrije tudi izvirne rešitve. Dobro obvlada tudi strokovno filozofsko terminologijo (npr. dialektika, materializem, gnoseologija). Pri pouku aktivno sodeluje: piše zapiske, bere besedila, odgovarja na vprašanja, samostojno postavlja vprašanja, pogosto sodeluje v diskusijah, se trudi prepričljivo utemeljiti svoje zamisli, teze, mnenja, ocene; strpno posluša, premisli in upošteva prispevke drugih. Njeni/njegovi govorni prispevki so relevantni (nanašajo se na obravnavani problem). Jezikovno je korekten(a), odlika je tudi bogat besedni zaklad in lahkotnost izražanja. Če je zahtevana filozofska mapa, je urejena, poleg besedil vsebuje zapiske, izpiske, skrbno izdelane domače naloge, tudi ustrezno gradivo iz drugih medijev.

MEJE MED OCENAMI V ODSOTKIH

0-49 %	NEZADOSTNO (1)
50-64 %	ZADOSTNO (2)
65-79 %	DOBRO (3)
80-89 %	PRAV DOBRO (4)
90-100 %	ODLIČNO (5)

2. OCENJEVALNI KRITERIJI ZA PREDSTAVITEV IZBRANE TEME

NEZADOSTNO: predstavitev ni pripravljena oz. ne ustreza nobenemu od vsebinskih in/ali oblikovnih kriterijev.

ZADOSTNO: predstavitev je večinoma pripravljena in predstavljena v skladu s podanimi navodili, vendar je vsebina tako v razlagi kot utemeljevanju šibka, kar se odraža tudi v nejasnem govoru.

DOBRO: predstavitev je večinoma pripravljena in predstavljena v skladu s podanimi navodili. Vsebina ima v razlagi in utemeljevanju večje pomanjkljivosti; mnenje je izraženo, a ni vsebinsko podkrepljeno. Govor je deloma nejasen in zato nerazumljiv.

PRAV DOBRO: predstavitev je pripravljena in predstavljena v skladu s podanimi navodili. Vsebina ima v razlagi in utemeljevanju manjše pomanjkljivosti; izraženo je mnenje, ki je podkrepljeno z vsaj enim vsebinskim argumentom. Govor je pretežno jasen, razumljiv, sproščen.

ODLIČNO: predstavitev je pripravljena in predstavljena v skladu s podanimi navodili. Vsebina je strokovno podprta in primerno utemeljena; izraženo je mnenje, ki je podkrepljeno z vsebinsko podprtimi argumenti. Govor je jasen, razumljiv, sproščen.

3. OCENJEVALNI KRITERIJI ZA FILOZOFSKI ESEJ (povzeto po Maturitetnem izpitnem katalogu za filozofijo)

ZADOSTNO: gre za daljše in razmeroma celovito besedilo (meja ni trdna, a odgovori z manj kakor 600 besedami so večinoma prekratki za zadovoljivo obravnavo problema). Odgovor je esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključenost), vendar sta uvod in zaključek slabo razdelana. Nekatere izpeljave in utemeljitve so že lahko jasne, pogosto pa je odgovor težko razumljiv, tudi zaradi preskokov v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja vprašanje v naslovu, kandidat razume zelo poenostavljeno. Nerelevantnosti so še očitne, toda odgovor se že nanaša na vprašanje. Kandidat uporabi nekaj relevantnih pojmov, vendar jih ne razčleni. Naloga je večinoma opisna, kadar pa kandidat argumentira, je utemeljitev skromna, površna in pogosto nejasna; naloga kaže samo osnovno seznanjenost s filozofsko problematiko in omejeno razumevanje, uporabljena terminologija in jezik le delno ustrezata filozofski obravnavi problemov. Odgovor kot celota se opira na obnavljanje najbolj splošno znanih dejstev in argumentov, večkrat pa je najti tudi napačne trditve. Zato je odgovor le zelo poenostavljena predstavitev in rešitev problema. Se pa kandidat večinoma že giblje na najosnovnejši ravni razumevanja in razlage problema.

DOBRO: odgovor ima najmanj 600 besed, esejistična zgradba je s formalnega vidika dobra; uvod razloži problem in sklep je vsaj praviloma izpeljan iz naloge. Zgradba odlomkov je zvečine dobra. Ponekod so še preskoki v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja naslov, kandidat razume, kar mu omogoči pregled nad celoto odgovora. Uporablja osnovno filozofsko terminologijo, ki je večinoma relevantna za obravnavani problem. Vendar so pojmi pogosto preprosto sprejeti kot samoumevni, njihova analiza je bolj obrobna, prav tako je v zametkih že mogoče zaznati povezovanje ustreznih pojmov. Kandidat opis in razlago dopolnjuje z argumenti, vendar so "šolski" in predvidljivi, lahko so tudi zgolj opis znanih argumentov. Kandidat predstavi več pogledov, vendar pa protiargumentov še ni ali so zgolj nakazani. Je pa opaziti poskus analize nekaterih pojmov in podmen vprašanja ter prav tako zametke logičnega povezovanja pojmov, iskanja utemeljenih rešitev problemov in vrednotenja nekaterih posledic rešitev. Esej izraža solidno splošno seznanjenost z ustrežno filozofsko problematiko, kar se kaže v dovolj obširni predstavitvi posameznih pogledov, vendar argumentacija in analiza pojmov še nista v ospredju.

PRAV DOBRO: esejistična zgradba je s formalnega in večinoma tudi vsebinskega vidika dobra. Uvod in zaključek sta jasna, jedrnata in relevantna, izpeljave in utemeljitve so skladne in razumljive, posamični odlomki so največkrat smiselno zaokrožene celote in so pogosto med seboj dobro povezani. Problem, ki ga zastavlja vprašanje v naslovu, kandidat razume in to razumevanje dobro izrazi skozi celotno strukturo eseja. Uporabljeni pojmi so skoraj zmeraj relevantni in zadoščajo za smiselno obravnavo problema. Nekaj vpeljanih pojmov se kaže kot filozofsko problematičnih, večkrat je mogoče zaslediti njihovo analizo in vzpostavljanje logičnih zvez med njimi. Nasploh v eseju že prevladuje argumentacija pred povzemanjem stališč. Argumentacija je večinoma dobra in je posledica samostojnega premisleka. Vendar so lahko nekateri argumenti še pomanjkljivi, nasprotna stališča in protiargumenti pa ponekod niso primerno ali pa sploh niso predstavljeni, nekateri temeljni pojmi so lahko predstavljeni kot samoumevni. Terminologija in jezikovno izražanje sta primerna. Iz odgovora je razvidna zelo dobra

splošna seznanjenost s filozofskimi problemi, tudi njihovo dobro razumevanje, čeprav je še mogoče zaslediti pomanjkljivosti v znanju, razumevanju in argumentaciji. Vendar se kandidat že pretežno giblje na abstraktni ravni razmisleka in abstraktno večkrat povezuje s konkretnim.

ODLIČNO: poglobljen in argumentiran odgovor na vprašanje z analizo pojmov in razvito pojmovno mrežo, z jasno in koherentno linijo argumentacije, ki upošteva tudi protiargumente. Uvod in zaključek sta jasna in jedrnata, z dobro formuliranim problemom oziroma njegovo rešitvijo. Izpeljave in utemeljitve so skladne in povsem jasne, odlomki so zaokrožene celote in so med seboj zelo dobro povezani. V naslovu zastavljeni problem kandidat poglobljeno razume, kar izrazi s poglobljeno analizo pojmov, bogato pojmovno mrežo, lahko pa se že zaveda meja svoje argumentacije (vendar to ni nujno). Včasih stopa v filozofski dialog z zagovorniki drugačnih stališč in kaže tudi osebni odnos do filozofskih problemov, kar je že plod samostojnega razmisleka. Esej kaže zelo dobro splošno seznanjenost s filozofskimi problemi in njihovo zelo dobro razumevanje. Terminologija in jezikovno izražanje sta ustrezna. Kandidat se že zanesljivo giblje na abstraktni ravni razmisleka in pogosto povezuje abstraktno s konkretnim. Esej še lahko ima kakšno pomanjkljivost, toda pri ocenjevanju je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto.

4. OCENJEVALNI KRITERIJI ZA KOMENTAR BESEDILA (povzeto po Maturitetnem izpitnem katalogu za filozofijo)

ZADOSTNO: odgovor je že esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključenost). Probleme, ki jih odpira odlomek, kandidat razume, vendar na nizki ravni, saj je njegovo poznavanje dela zelo površno. Čeprav je še veliko nerelevantnosti, se odgovor deloma nanaša na dani odlomek; deloma je lahko tudi parafraza odlomka. Vpeljano je nekaj ustreznih pojmov, vendar brez analize. Odgovor je pogosto preprost opis filozofskega problema iz odlomka ali morda celo preprosta obnova celotnega dela. Če kandidat poskuša z argumentacijo, je ta bolj opisna. Kandidat delo pomanjkljivo razume na najosnovnejši ravni.

DOBRO: poznavanje dela je brez večjih pomanjkljivosti in na osnovni ravni kandidat delo tudi razume. Naloga ima dobro strukturo in je brez večjih preskokov v izpeljavi; odgovor je večinoma relevanten, toda opisi in razlage so še slabo razviti; kandidat poskuša analizirati nekatere pojme, morda vzpostavi nekaj povezav med njimi, vendar analizo pogosto nadomešča opis in povzemanje ali parafraziranje trditev iz komentiranega besedila. Kandidat delo dobro pozna in dobro predstavi vsebino, ki se navezuje na odlomek.

PRAV DOBRO: kandidat obravnavano delo v celoti pozna in razume, filozofski problem iz odlomka umesti v kontekst dela; razlaga in argumentacija sta jasna in razumljiva, temeljni pojmi so opredeljeni. Kandidat pozna celotno delo, razume bistvene filozofske probleme, ki jih delo, zlasti pa navedeni odlomek odpira, in ga tudi razlaga v tem okviru. Še vedno je mogoče najti kako nerelevantnost in neutemeljeno trditev, še so mogoče napake v izpeljavi ali nejasnosti, vendar pa so na tej ravni to bolj obrobne pomanjkljivosti. Kandidat delo zelo dobro pozna ter zna dobro razložiti in razčleniti temeljne probleme odlomka in dela.

ODLIČNO: dober odgovor z analizo pojmov in razvito pojmovno mrežo, z jasno in koherentno črto razlage in argumentacije, upošteva (vsaj implicitno) tudi drugačne poglede. Kandidat ima zelo dober pregled nad celotnim delom in ga komentira s pojmovnim aparatom, ki je v besedilu razvit. Vstopa v dialog z avtorjem dela ter razvija in utemeljuje tudi svoja stališča. Avtorja lahko obravnava tudi širše z vidika filozofske tradicije. Seveda je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto. Kandidat delo zelo dobro razume, temeljito obravnava vse vidike danega odlomka in ponekod celo vstopa v dialog z avtorjem.

5. OCENJEVALNI KRITERIJI SEMINARSKE NALOGE

ZADOSTNO: Seminaraska naloga izpolnjuje minimalna zahtevana merila, vendar ima resne pomanjkljivosti. Formalne zahteve so večinoma upoštevane, a niso integralni del naloge. Tema je slabo opredeljena, besedilu je ponekod težko slediti, nerelevantnosti so pogoste. Je opisna, kandidatov pogled omejen, predznanje majhno, trditve včasih nenatančne ali celo dejstveno napačne. A razvidno je, da je naloga napisana na podlagi prebrane literature in pripeljana do sklepa.

DOBRO: Seminaraska naloga je dobra, korektno napisana, formalne zahteve so večinoma izpolnjene. Gre za obnovo, kandidatu manjkata uvid in filozofsko znanje, da bi začel o temi resneje razmišljati. Naloga je pretežno razumljiva in berljiva, ima uvod in sklep, večinoma je smiselno razčlenjena na odstavke, a vse je šolsko, predvidljivo, ne izraža osebnega odnosa do obravnavanega problema ter je brez prave analize pojmov in argumentacije. Oboje se sicer včasih poskuša doseči, a pri tem tudi ostane.

PRAV DOBRO: Seminaraska naloga je formalno ustrezna, jasno stopa v svet filozofskega razmisleka, vendar ima še resne pomanjkljivosti. Je sicer zadosti temeljita in izčrpna pri obravnavi teme, razvidno je znatno predznanje in uporaba literature, kandidat že zastavlja vprašanja in išče odgovore ter izraža osebni odnos do obravnavanega problema, toda izpeljava je neenakomerna; včasih kandidatu uide iz rok, analiza pojmov ni vselej integralni del besedila, pojavljajo se tudi neutemeljene trditve in šibka argumentacija. Ne uspe mu vselej najti sorazmerja med dolžino besedila, ki ga posveti neki podtemi, in njeno pomembnostjo znotraj naloge – ta ni uravnotežena. Včasih je opisna namesto analitična.

ODLIČNO: Glavna značilnost seminaraska naloge je, da kandidat natančno opredeli temo in jo potem v nepretrganem loku poskuša premisliti. Ton ji daje vprašujoč premislek, ki izraža poglobljen in osebni odnos do obravnavanega problema in ki temelji na poglobljeni analizi pojmov ter natančni, logično skladni in jasni argumentaciji. Večkrat kandidat išče povezave med pojmi, opozarja na druge povezave, na drugačne interpretacije in ugovore svojim izpeljavam. Vse to spremlja ustrezno predznanje in prebrana literatura, vendar količina niti ni tako pomembna. Pomembno je dobro in poglobljeno razumevanje in filozofsko skoraj v celoti ustrezna raven, na kateri si kandidat zastavlja vprašanja.

ZAKLJUČEVANJE OCEN

Pri zaključni oceni predmeta se upoštevajo vse v redovalnico vpisane ocene in njihove morebitne različne obtežitve.

POPRAVNI, PREDMETNI IN DOPOLNILNI IZPITI PRI PREDMETU FILOZOFIJA IN FILOZOFIJA NA MATURI

---

1. Dijak/-inja opravlja izpit iz filozofije pisno.
2. Pisni izpit iz predmeta filozofija oz. priprave na maturo v 3. letniku traja 60 minut.
3. Pisni izpit za dijaka/-injo, ki opravlja izpit iz priprav na maturo v 4. letniku traja 90 minut.
4. Pisni izdelek se oceni z ocenami od 1 do 5.
5. Pisne naloge pripravi učitelj sam, odobri pa jih strokovni aktiv.

Kriteriji so bili sprejeti na sestanku aktiva 22. 8. 2024 in začnejo veljati s 1. 9. 2024.